

BERISLAV ŠIPUŠ

Demokrat sam, ali određene stvari u kulturi trebalo bi centralizirati

PIŠE: BRANIMIR POFUK
SNIMIO: DAVOR PUKLAVEC/PIXSELL

Lijep starinski pianino prvo je na što nađete čim uđete u prostrani kabinet ministra kulture. Berislav Šipuš, u pretpolitičkom životu iznimno plodan i aktivan skladatelj, dirigent i organizator glazbenog života, doselio je to glazbalo prije tri mjeseca iz svog dotadašnjeg ureda zamjenika ministrice kulture. Kaže da, otkako je postao ministar, nije napisao ni note.

– S komponiranjem i dirigiranjem za sada je gotovo. Jedino što još uvijek stizem, ali jedva, jest rad sa studentima na Muzičkoj akademiji – kaže nam ministar, kojem je ovo prvi intervju nakon što je dobio veliku medijsku pažnju zbog jedne sasvim nekulturne stvari, vožnje sa 0,7 promila. Razgovaramo na dan kada se o tome oglasio i premijer Milanović, zaključivši priču bez većih političkih posljedica za svoju vladu. Ipak, jedna će riječ u prvom pitanju nasmijsati ministra, lako ćete pogoditi koja.

Zaustavljena kreativnost

– S pianinom ste iz zamjeničkog u ministarski kabinet donijeli i dvije lijepe figurice kojima su vas prijatelji umjetnici ispratili u politiku. Jedna prikazuje simbol mudrosti – sovu, a druga Don Quijotea. Koliko je ulazak u politiku donio otrežnjenja prilično idealističkom, pa i romantičarski nastrojenom umjetniku glazbeniku i umjetniku Berislavu Šipušu?

Ovaj je posao među najgorim i najtežim koje sam ikada radio, a posao ministra je dvostruko teži od posla zamjenika. Siguran sam da svaki čovjek koji dođe na tu poziciju ima velike planove i želju da ih ostvari, ali onda ga počne demantirati zbilja. S tom zbiljom treba živjeti i boriti se, a najgore je to što stalno rješavate nečije probleme. To zaustavlja svaku kreativnost, svaku inventivnost, svaki timski rad i svaku mogućnost da na kraju četverogodišnjeg man-

data kažete: evo, mi smo ovo napravili. Ali, možete reći da ste riješili jako puno problema, samo što to nikoga na zanima. Tih problema ima onoliko koliko ima institucija kulture u Hrvatskoj. Ipak, biti ministar, pa i zamjenik ministrice kulture, nešto je jako lijepo: obišao sam Hrvatsku, bio na mjestima i u krajevima u koje inače možda nikad ne bih otišao, upoznao sam predivne ljude, susreo vrhunske intelektualce na mjestima na kojima nisam ni znao da postoje.

– Koje vam od tih putovanja prvo dolazi u pamet?

Obilazak vjerskih ustanova i objekata na Ugljanu i Pašmanu s nekadašnjim glavnim konzervatorom Hrvatske prof. Miljenkom Domjanom, u jednom starom autu bez klime, usred ljeta prošle godine. Obišli smo samostan u Kraju, zatim samostan i crkvu na otočiću Galevcu preko puta Ugljana i zatim Čokovac, benediktinski samostan. Tamo su me fotografirali kako spavam oko podneva na divnom samostanskom travnjaku, u hladu jednog stabla. Bio je to kratak predah nakon obilaska koji smo počeli rano ujutro. To mi je jedna od najdražih fotografija i predivan doživljaj koji nikada neću zaboraviti.

A onda Slavonija, Vučedol, Vukovar... Pratio sam od 2012. godine kako raste muzej u Vučedolu. Arhitektura, izvedba, postav i priča koju nosi Aleksandar Durman, sve je to na svjetskoj razini i plod naših ruku i znanja.

Razočaranja možda najviše ima u realnom sektoru jer naši zakoni uistinu nisu dobri. Ne samo u kontekstu Ministarstva kulture nego i u drugim resorima oni često zaustavljaju mogućnost bržeg napretka. Ti zakoni međusobno vrlo često ne komuniciraju i sprečavaju bolju suradnju i koordinaciju između različitih ministarstava i ureda. Umjesto da otvaraju vrata, ti ih zakoni pritvaraju i usporavaju hod. I naravno, tu je ono što bih nazvao politikantstvom. I ja sam za sebe tvrdim da nisam političar, ali sada sam na dužnosti ministra kulture, član sam koalicijske Vlade i dio stranke u čijem je resoru Ministarstvo kulture. Stoga prihvaćam definiciju političara, ali se pokušavam ponašati kao ministar kulture svih kulturnjaka i cjelokupne kulturne baštine.

– Koliko je prednost, a koliko mana biti nestranački čovjek u politici na ovoj razini?

Kad sam bio na poziciji zamjenika, prijateljstvo s ministricom Andreom Zlatar Violčić omogućilo mi je da imam njezino veliko povjerenje. Njezina pripadnost i moja nepripadnost stranci nije kočila suradnju. Trenutak prelaska na ministarsko mjesto bila je u prvom redu politička odluka pri kojoj su i cijela Hrvatska narodna stranka i njezina predsjednica Vesna Pusić morali prihvatiti činjenicu da ja nisam njihov član, ali da sam njihov kandidat za ministra kulture. Na tom velikom povjerenju ja sam im zahvalan. Ono u čemu ne sudjelujem su, naravno, stranačke aktivnosti.

– Možete li možda ipak utjecati na to da kultura dobije vidljivije mjesto u predstojećoj predizbornoj kampanji?

Mislím da je kultura u protekle tri godine dobila veću vidljivost prije svega kod kolega ministara u Vladi, što mislim da je jako bitno. Za Ministarstvo financija više nismo segment koji samo troši. Važnost kulture je prepoznata i u Ministarstvu turizma kao važan segment koji Hrvatsku može podići još više na ljestvici poželjnih turističkih destinacija. Naša zemlja jest jako lijepa, i sunce i more i dalje su naše najveće prednosti, ali na dru-

**PRVI INTERVJU
MINISTRA
KULTURE NAKON
0,7 PROMILA**

gom mjestu je kultura i samo u toj kombinaciji možemo rasti. Osjećam, dakle, da kultura unutar Vlade ima vrlo solidnu poziciju i nadam se da će imati važnu ulogu i u predizbornoj kampanji.

– Ali, što za kulturu znači dobra pozicija u Vladi ako loše prolazi u državnom proračunu?

I kultura je osjetila da nema novca, da je javni dug velik, da se išlo u jednom trenutku na politiku štednje. Činjenica je da smo u 2014. doživjeli strašan pad na 0,49 posto državnog proračuna. Sada smo negdje na 0,56, a želja nam je, koju smo već izrazili Ministarstvu financija, da se penje-mo barem na 0,65. Nije kultura važna samo za turizam ili samo kao onaj poticaj za kreativne kulturne industrije koje već sada predstavljaju 2,3 posto BDP-a i koje zapošljavaju 120 tisuća ljudi. Treba biti svjestan sljedećeg: Hrvatska ima enorman broj kulturnih spomenika. To je kao kuća koja će se urušiti ako je ne održavate. I zato je naš središnji posao zaštita i konzervacija kulturne baštine, investicije u nove prostore i tu je bitno da politika, dakle cijela Vlada shvati da bez dostatnih sredstava mi ne možemo održavati tu kuću koja se zove hrvatska kulturna baština. Bez nje

**OVO JE JEDAN OD
NAJTEŽIH POSLOVA
KOJE SAM RADIO JER
STALNO MORATE
RJEŠAVATI NEČIJE
PROBLEME**

**NARAVNO DA MI JE
ŽAO ZBOG TIH 0,7
PROMILA, ALI U SVE
SE UMIJEŠALO POLI-
TIKANTSTVO PA VIŠE
NEĆU REĆI NI RIJEČI**

ne možemo realizirati akcijski plan hrvatskog turizma, a bez ostvarenja tog plana nećemo se podići na ljestvici kulturnih destinacija koje su zanimljive i privlačne tijekom cijele godine. To su naši argumeti i nadam se da ćemo dobiti to što smo tražili. Rekao bih da uistinu nismo besramno neskromni, nego samo upozoravam da je sektor investicija u kulturi od 130 milijuna kuna, koliko je imao u eri ministara Biškupića i Vujića, pao za više od pedeset posto, na samo šezdesetak milijuna. To naša zemlja ne može izdržati bez obzira ma tko bio ministar i čija bila vlada. Mora se stvoriti svijest da se udio kulture u proračunu mora podići barem 20-30 posto da bismo to što imamo uopće mogli čuvati. Ja se nadam da će ta bolja pozicija unutar Vlade doista biti polazište za raspravu o proračunu za 2016. Kultura mora rasti barem prema onome što je i preporuka UN-a i UNESCO-a, kod kojih smo visoko rangirani po broju i bogatstvu materijalne i nematerij-

jalne kulturne baštine, a to je barem jedan posto ukupnog budžeta.

– A može li se možda malo kultivirati i način na koji se obavljaju smjene u kulturnim ustanovama, koje nerijetko završavaju kao ružne javne svade onih koji odlaze s onima koji dolaze ili onima koji bi htjeli doći? Ono što kod nas još ne postoji to je kultura dolaznja i odlaznja s funkcije. Dolazak na jednu funkciju ne znači da je to mjesto sada zauvijek tvoje, nego da prihvaćaš jedan mandat. To koliko ćeš dugo na tom mjestu ostati, ovisi u velikoj mjeri o čovjeku, ali nažalost ovisi i o onome što opet moram spomenuti, a to je politikantstvo. Također, mi još uvijek ne znamo što je to mobilnost rukovodećeg kadra. Kod nas se nijedan bivši intendant jednog kazališta nije sjetio prijaviti na natječaj za takvo isto mjesto u nekom drugom gradu što je, primjerice, običaj u Francuskoj, Italiji ili Njemačkoj.

– A nisu li možda razlog tome i loša iskustva ljudi s političkim i stranačkim kadrovanjem u svim sektorima, pa tako i u kulturi?

Naravno, to je nešto čega se još nisam riješio, a morali bismo. Moram vam nešto priznati: unatoč svojoj naklonosti demokraciji, određene stvari u kulturi jednostavno bi trebalo centralizirati. Odluka u nekim slučajevima morala bi biti na ministru koji onda za nju preuzima i odgovornost. U tom kontekstu, da se samo ministar i gradonačelnik dogovaraju, još bi bilo i podnošljivo, ali od ovog cijelog sustava vijeća mi smo napravili monstruma. Zato, među ostalim, sva naša nacionalna kazališta i dalje imaju probleme i imat će ih.

Treba priznati da nismo imali snage i hrabrosti za drugačija rješenja, među ostalim, i za međunarodne natječaje za vodeća mjesta. Nijedna od naših najvećih i najvažnijih kulturnih institucija, bilo da govorimo o muzejima, kazalištima ili festivalima, još se nije usudila raspisati takav natječaj.

Završen slučaj
– Za kraj, što vam o našoj kulturi, javnosti i medijima govori silna pažnja zbog onih 0,7 promila, kakvu vjerojatno nikada nećete dobiti na nekoj kulturnoj temi?

Otvorili smo Prirodoslovni muzej u Metkoviću, gdje sam spomenuo sve bivše ministre koji su pratili taj projekt i zahvalio im. Bio sam u Sinju, da vidim kako napreduju radovi na Muzeju alke. O svemu tome izvještavalo se ili samo lokalno ili na razini po važnosti nižerangiranih vijesti. Hrvatska radiotelevizija radi sjajan posao na Osorskim glazbenim večerima sa svojim ansamblima, snimanjima za radio i televizijskim prijenosom otvorenja festivala. Ali, tamo više nijedan drugi medij i nijedne novine ne šalju svog novinara koji bi izvjestio o prepunoj katedrali i oduševljenoj publici. Otvorili smo Muzej u Vučedolu, otvorit će se Vojni muzej, stalni postav Oluja '95 u Kninu, na kraju godine Muzej Apoksiomena... ali, ministar kulture dobiva pažnju medija zbog prometnog prekršaja. Naravno da mi je žao što sam to napravio, naravno da je to nedopustivo i za građanina, pa tako i za ministra Šipuš. Vijest o tome pojavila se dva tjedna kasnije, i to s netočnim činjenicama, uključujući i samo mjesto događaja.

Čim su me upozorili da se takvo što pojavilo na jednom portalu, ja sam dao izjavu jednom listu i dan kasnije televiziji. Ali, u sve to umiješalo se jako puno svakojakih podmetanja i opet ono isto politikantstvo, o kojem više ne želim reći ni riječi. Taj je slučaj za mene završen.